

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Bismarkov terorizem.

V jednom svojih zadnjih člankov, govorim o reakciji, smo očitali omikanim Nemcem, da naj pometajo sami pred lastnim pragom, kjer je nakopičenih toliko političnih grehov in absolutistične gnjilobe, da se vsakemu, kolikaj svobodnemu človeku studi, in da naj nas in sedanjo nam vsaj nekoliko pravično vlado v miru puste! In čudež, trojni čudež, kulture in svobode proroki javkajo uže in stokajo sami in se strahom pogledujejo v državnega despota, katerega so si sami ustvarili s svojo slepoto.

Tesno prihaja, pravimo, tudi največjim optimistom nemškimi, ker Bismarkov absoluten, vsemogočen bič ne šviga samo po predrznih glavah njegovih osebnih nasprotnikov v parlamentu, temuč pada uže tudi po plečih onih, ki so ga najbolj molili kot svojega Boga.

Bismark je obsodil namreč javno v parlamentu ne le ves nemški narod, ki po ajevogove misli še to senco svobode, kar je ima, zlorabi, obsodil je posebno še tudi glavno mesto Nemčije Berlin. Prebivalstvo je uže leta in leta v obsednem stanu, a to nij dovolj, govorniki, zastopniki ljudstva, imajo še svobodno besedo! In tudi tu si hoče Bismark pomagati ter zamašiti usta svojim nasprotnikom. Zaradi tega žuga, da preloži parlament iz Berlina v kako provincijalno mesto, da decentralizira stolico in jo osiromaši s tem, da premesti najvišje državne urade iz njene srede. Lepo sredstvo to za kulturno vlado! Ker so odpravljene palice, ne upa si pomagati Bismark z leskovino, ampak kaznovati, terorizirati hoče svoje nasprotnike s stradanjem, s siromaščinami!

„Vsak narod ima vlado, kakeršno zasluži,“ uči zgodovina in trdijo največji historiki. Tudi mi bi klicali lahko denes: Ošabni nemški rod, trkaj se na svoje grešne prsi in spoznaj svojo lastno slabost, predno tujo sosedu očitaš. Uči se ceniti narodne pravice, katerih do sedaj še nikdar sam užival niji.

Velik in pomenljiv je nauk, ki ga posnemljemo iz žalostnih socialnih razmer na Nemškem posebno nam Slovencem, in kakor nas zadovoljuje po eni strani, tako ga obsojamo po drugi.

Pomenljiv nam je, ker vidimo, kako slabi in uničuje absolutizem tudi največji narod ter mu podira, kar si je pridobil z dolgoletnim trudom na potu omike in svobode, s potoci krvi prelite v slavnih bojih.

Javno in povsod pa tudi zaničujemo kot pravi svobodoljubi in rodoljubi najnovejšo nemško absolutno politiko ter je Nemcem ne privoščimo, akoravno se oni vesele, ko se borimo mi uže decenije in decenije za najbolj svete pravice s tako malim vspehom! Lahko jim je

pri srci, ko nas zrejo omagovati! in žalostni so, ko se prepričujejo, da vendar prej ne odnehamo in da bode v hudem boji končna zmaga vendar naša.

In kar mali slovenski narod nij storil in ne bode, videti hočemo, koliko poguma in naravne moči imajo Nemci.

Otresejo naj se sami jeklenega oklepa, največjega absolutizma in reakcije! In ko bodo storili to, vrnejo naj se in uče naj se spoštovati naše težnje in naš trud. Spomnili se bodo morda potem, da so videli pri Slovencih nekaj, kar se pravi značaj in požrtvovalnost, ki v primeri z njimi največje občudovanje zasluži.

L—s.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. maja.

Cesar je po priliki cesarjeviča Rudolfa poroke ustanovil mnogo štipendij in pomilostil ujetnikov. Dvaindvajset štipendij po 300 gl. v zlatu je ustanovil za visokošolce ter imajo naslov „Cesar Fran Josipove zlate štipendije“. Take štipendije je cesar uže pred dvema letoma ustanovil za vseučilišča. Pomilostil je tudi 331 ujetnikov, političnih in navadnih, od poslednjih take, ki preje še niso bili kaznovani.

Uradna „Wiener Zeitg.“ oznanja izstop **Kalteneggerja** iz deželnega glavarstva kranjskega. Cesar mu je pri tej priložnosti objavil svojo zahvalo. To priliko porabi „N. Fr. Pr.“, da zopet piše nekaj o „poslovenjenji“ Kranjske. To ima prav tak pomen, kakor da bi se reklo, da boče zgorenje avstrijski namestnik ponemčiti Zgorenjo Avstrijo.

Vnanje države.

Avstrijski naseljenci v **Moskvi** so poslali cesarjeviču Rudolfu in princesinji Štefaniji čestilno adresno.

Iz **Sofije** se javlja 10. t. m.: Včeraj zvečer se je zbrala velika množica ljudstva pred kneževu palačo ter ga navdušeno klicala. Metropolit je šel h knezu ter ga prosil, naj prekliče svojo ostavko. Knez se je trikrat poklinal množici zahvaljujoč se za simpatije.

V **Carigradu** se pričakuje iz Aten poslanik Konduriotis, da se prično dogovarjanja glede grško-turške konvencije.

Preko Pariza se javlja, da so **tuniskega** beja umorili.

V zgorenjej in spodnjej **angleškej** zbornici je bil sprejet predlog, da se umršemu Beaconsfieldu postavi spomenik.

V Bruslji so imeli 9. t. m. **belgijski** socialisti shod ter sklenili adresno do ruških nihilistov in protestovali zoper usmrtenje pri napadu na cesarja Aleksandra IV. udeležene Jese Helfman.

Dopisi.

Z Dunaja 8. maja. [Izv. dop.] (Tuji gostje na cesarskem dvoru. Deputacije pri belgijskem kralji. Belgijska kraljeva obitelj pri cesarjevi obitelji. Dvorni ples.) Da vam podam, koli-

kor je mogoče, celi pregled svatovskih slavnosti, omeniti moram gostov tujih vlad, ki so prišli k poroki cesarjevičev. V soboto rano prišel je princ Waleski. Pozdravljen je bil na kolodvoru od cesarja, nadvojvode Josipa, generalov in angleškega poslanstva. Istega dne prispel je sem Viljem pruski in njegova žena princesinja Viktorija. Pozdravili so ju cesar, cesarjevič, deželni poveljnik baron Filipović, knez Montenuovo, policije predsednik vitez Marx, namestnik Possinger. Na zapadnej železnici došla sta tudi grof in grofica Flandern, prestolanaslednika belgijska (ker je jedini sin sedanjega kralja belgijskega umrl). Tudi ta dva bila sta svečano sprejeta od cesarja, nadvojvode Josipa, od princev Avgusta, Filipa in Ferdinanda Koburškega ter od mnogo drugih dostojanstvenikov; prišla je dalje deputacija bruselske garde „Garde civique“, ki sestoji iz 24 najplemenitejših sinov belgijskih rodov in ima privilegij kralja o vsakej svečanostnej priliki spremljati. Njih oprava je krasna; soboj imajo zastavo. Sprejeti so bili od svečanostnega odbora in kacic 40 udov dunajskega pevskega društva. „Garde civique“ prinesla je cesarjeviču in njegovej nevesti krasen album z adresno, na katerej so podpisani vsi člani. Adresa je spisana na pergamentu; album obsega mnogo podob mesta Bruselja.

V soboto rano sprehajal se je kralj belgijski s kraljico peš po schönbrunnskem parku. Povsod je bil navdušeno pozdravljen. Ob 10. uri sprejel je kralj deputacijo svojega polka št. 27. (polk je graški). Potem so se kralj, kraljica in princesinja Štefanija peljali v cesarski dvor na pohod cesarja in cesarice. Štefanija bila je tu prvič v cesarskem dvoru. Kraljevska rodovina obiskala je potem princa Koburg, kojega žena je sestra Štefanije. Kraljevska obitelj podala se je potem zopet v grad Schönbrunn, kjer je čakalo mnogo visocih oseb in deputacij. Bili so to člani cesarske rodovine, poslanci vseh tujih vlad; sprejeta so bila predsedništva gosposke zbornice (knez Trauttmannsdorf, kneza Schönburg in Czartoryski) in državnega zbora predsednik dr. Smolka (v narodnej poljskej opravi) z obema podpredsednikoma knezom J. Lobkovicem in baronom Gödlom, ki sta bila v opravi maliških vitezov. Dalje je kralj sprejel župana dunajskega in obadva podžupana. Zahvalil se je tem iskreno za slavnostni sprejem ter izrekel, da je o tej priliki se uveril, da sta Belgija in Avstrija v ozko prijateljsko zvezo spojeni ter da naj bi Dunajčanje večkrat prihajali v Bruselj. Kraljevska obitelj bila je potem na rodbinskem obedu pri nadvojvodi Karlu Ludviku, katerega palača bila je obdana s tisočinami ljudstva, ki je Štefanijo navdušeno pozdravljalo.

Soboto večer bil je dvorni ples. K temu

je bilo razdeljenih nad 5000 vstopnic. (Omeniti moram, da so tuji in avstrijski časnikarji prejeli vstopnice, le dunajski židovski ne. Zakaj, si lahko vsak misli. Dunajski židovski časnikarji so golazen, s katero v dotiko priti boji se vsak človek. In čudno bi bilo, da bi ti srakoperji imeli še pri dvoru vstop, ker so vendar na neodpustljiv način rogovilili proti dvoru zaradi cesarjevičevega pohištva. Konstatirati se tudi mora, da so policija in najvišji dvorni uradi zelo prijazni proti tujim in avstrijskim zastopnikom listov ter jim izpolnjujejo vsako željo.)

Trdi se, da sijajnejšega dvornega plesa avstrijski dvor še nij videl. Prišli so skoro vsi poslanci obeh zbornic, vse deputacije avstrijskih mest in dežel, velikansk broj dostojanstvenikov v krasnih opravih. Naval je bil tak, kakor še nikdar o jedneje priliki. Otvoreni sta bili obe redutni dvorani, obredne dvorane, viteška dvorana in mnogo drugih o dvornih plesih inče zatvorenih dvoran. Kinč dvoran bil je krasen. Bogate gobeline, eksotičko cvetje, na tisoče lučij odsevajočih v kristalnih zrcalih delale so velik vtis. Za cesarico, kraljico belgijsko in kraljičino Štefanijo bili so pripravljeni bogati buffeti: sladkorinami, mrzlimi jedili in pijačami. Razne oprave vojakov in diplomatov, frak, narodne noše, silno bogate obleke dam in neštivilni broj dragocenih biserov — podobe in prizori neopisljivi.

Dvorana, kamor je imel priti dvor, bila je ob 8. uri že vsa natlačena. Ob 9. uri naznanil je najvišji obrednik, da pride dvor. V obrednej dvorani napravili so zbrani gospodje in dame, na desnej diplomatje, na levej visoka aristokracija, špalir. Prvi je prišel najvišji dvorni mojster knez Hohenlohe, potem dvor v naslednjem redu: Cesar avstrijski z belgijsko kraljico, belgijski kralj z avstrijsko cesarico, cesarjevič Rudolf s kraljičino Štefanijo, princ angleški (Wales) s princesinjo prusko Viktorijo, princ Viljem pruski s princesinjo Gizelo, princ Leopold bavarski z grofico Flandersko, grof Flanderski z nadvojvodinjo Marijo Terezijo, nadvojvoda Ludvik z veliko vojvodinjo Toskansko, nadvojvoda Ludvik Viktor z nadvojvodinjo Marijo Antoineto, nadvojvoda Ferdinand z nadvojvodinjo Marijo, nadvojvoda Karel Salvator z nadvojvodinjo Izabelo, nadvojvoda Albrecht z nadvojvodinjo Marijo, nadvojvoda Friderik z nadvojvodinjo Marijo Terezijo, nadvojvoda Karel Štefan s princesinjo Klementino Sasko-Koburško. Vseh očij bile so se ve da obrnene na princesinjo Štefanijo. Vse je občudovalo nje krasoto ter ljubeznjivost in marsikateri moral se je jeziti, da je po slabih podobah napravil se kriv pojem o bodočej vladarici Avstrije. Cesarica Elizabeta vzbuduje še sedaj po svojej lepoti občudovanje. Krasnih toalet dam vam ne bodem opisaval, ker bi moje pero bilo za to preslabo ter bi z najboljšim opisom vam ne napravil pravega pojma o blesku in lišpu ženskih oprav pri tem dvornem plesu. Cesar in cesarica razgovarjala sta se menda jedno uro z diplomati, cesarica z damami zastopnikov tujih vlad. Ples je bil pričet v viteški dvorani po cesarjeviču in kraljičini nevesti. Igrala je Straussova dvorna godba: „Myrthenblüthen“. Po plesu podala sta se cesarski ženin in nevesta k cesarici in kraljici belgijske, v katerih bližini sta se vsedla. Po nekoliko plesih podala se je cesarica z damami v posebno dvorano, kjer je bil pripravljen čaj. Cesar se je razgovarjal z mnogimi gosti. Opazilo se je, da je cesar posobno rad pričel razgovor z onimi gosti, ki so prišli v narodnej noši. Vzbujevale so veliko pozornost

posebno bogate in zanimive narodne oprave Poljakov, mnozih Čehov (mej temi državni poslanec Skopalik v hanačkej opravi), dalje deputacije bosenske itd.

Kdor se je mogel tega svečanostnega večera na cesarskem dvoru udeležiti, ostal mu bode v neizbrisljivem spominu. Svečanost je bila prav neopisljiva. Celo avstrijsko dostojanstvo, vse Avstrije plemenitaštvo, generali, gospodska in državna zbornica, deputacije vseh avstrijskih dežel in na stotine mest, biserov blišč, narodnih noš zanimivost, krasotice najplemenitejših rodovin, vse so združevale cesarskega dvora krasno okinčane dvorane. Zato postala bode ta svečanost zgodovinska ter v večnem spominu vseh navzočih.

Z Rakeka 10. maja. [Izv. dop.] Pri slavnostih cesarjevičeve poroke priklopili so izrazi lojalnosti uže na najvišji vrhunec: národi, dežele, mesta, kraji in posamezni državljani, vse tekmuje, da pokaže ljubezen udanost in zvestobo do vladajoče dinastije. Več res nij mogoče storiti! In ta praznovanja so tako presrčna, tako neprisljvena in splošna, kakeršna nikjer drugod zvenaj mnogonárodne Avstrije ne. Kako globoko taista v vse kroge slovenskega národa posebuo še segajo gledal sem tukaj pri nas sinoči. Popoldne uže zavihrale so raz boljših hiš primérne národne in druge zastave; in kako velike in lepe. In na večer je kakor na migljaj cel kraj plaval v morji lučic. Nad vasjo plapolal je velikansk kres ter se pozdravljaj z mnogimi brati na blizo in daleč okrog. Na Planinskej gori stoloval je pa kralj mej našimi kresi. Namenjena veselica okrog kresa se je morala opustiti, kajti deževalo je tako, kakor bi bilo najeto.

Posebno se je izkazal, kakor navadno pri enacijh prilikah, naš gorenji Rakek. Hiše Gasparijeva, Lavričeva, Pošta in poslopja okoli njih bile so olepšane in razsvetljene, da bi delale čast i mestu. Tu si gledal okusne transparente, tu si se čudil stotinam in stotinam primérno razrednim lučicam in krasno zibajočim se lampijonom, tu si strmél pri toliko pisanih cveticah in vencih. —

No, moj prijazni Rakek, nijsi bil mej zadnjimi, bil si primeroma mej prvimi kraji v dragej Sloveniji in pokazal si, da imaš srce in glavo na pravem mestu.

Od Cirknice 10. maja. [Izv. dop.] (Naša slavnostna beseda v čitalnici.) Nikar se ne bojte, denes nečem na dolgo in široko opisovati naše besede, kot sicer po svojej doberj ali slabej navadi, kakor se komu ljubi soditi. Prepričan sem, da imate dokaj gradiva, da so prostori „Slovenskega Naroda“ v tem času jako dragi. Torej le hitro in v kratkem na delo! Občinstva se je zbralo prav obilo; razveselili so nas celo nekateri gostje iz Ljubljane, Logatca in Vrhnike.

Prostori so se dobro olepšali! — prav preprosto, a to fino in okusno. Sè „sporedom“ (tako je tiskano na vabilu) — z govorom, petjem smo bili zadovoljni. Posebno nam je pa vstregla čedna in za naše odre pripravna igra: „krojáč Fips“. Ta igra je v Ljubljani po gosp. Kajzelji slavno znana, ima mikalno snov, hitro dejanje in prav dober gladek jezik. Ali krono doseže stoprav, ako sta Lizika in Fips v tacih rokah, kakor je naša gospodična Mimica O. in pa g. K. Prav iz srca veselil sem se primérnih mask, narodnega obnašanja, dobrega govora in celotnega igranja. Se ve, da so tudi drugi igralci svoje storili in k lepemu uspehu pripomogli. Da se spet kmalu srečamo na odru!

Tako, zdaj si moram pa še nekaj od srca

odvaliti. Ali nai se me ne umé napačno, ker mi je le blagost in interes cvetečega društva pred očmi; torej brez zamere!

Nečem praviti na uho, povem naj na vsa usta, da se večina gospodov mej posameznimi točkami in akti „in corpore“ pozgublja v stranske sobe in na koridoru, potem pa pri vsacem nastopu ali začetku, da malo bolj debelo rečem, nazaj prihrumi. O gospoda, to moti in ima kolikor toliko slabe nasledke! Kako je mogoče tukaj intonirati dobro, kako z veseljem nastopiti?

Prašajte pevovodjo, prašajte pevce, igralce i. t. d., da je res tako! No, iz ljubezni za stvar domačo samo in iz spoštovanja za naše marljive in požrtovalne izvrševajoče moči se moramo malo poboljšati, kaj ne!?

Sploh se pa ta napaka kultivira po gospodih tudi v družih národnih društvih. Sit venia verbis.

Iz Celja 10. maja. [Izv. dop.] Pretečeni vtorek dne 3. t. m. je bila pred tukajšnjo okrožno sodnijo glavna obravnava zoper 3 dijaké tukajšnje gimnazije, kateri so profesorju Gubo okna pobili, in katere je, kakor sem bil uže poročal, c. kr. delegirana okrajna sodnija celjska od zatožbe oprostila. Predsedoval je g. predsednik Heinriche sam, sodniki pa so bili razen njega svetovalca g. Garzarolli, plemeniti Thurnlack, in Pesarič in pristav pl. Fladung. Navzočen je bil gimnazijski vodja, prof. Gubo in še nekaj drugih gimnazijskih profesorjev. Vsi trije zatoženci so bili po zatožbi g. državnega pravdnika Schwingerja krivi spoznani in po § 468 k. p. na 24 ur zapora obsojeni. Sodnija je govorila in reč je končana. Čudno se nam zdi le to, da g. predsednik nij ozir vzel na § 18 k. r., kateri določuje, da se ima pri vsakem sodniškem dvoru začetkoma leta za celo leto stalno osnovati senat, kateri sodi potem celo leto. Za dijaško obravnavo, katera se je vršila 3. t. m. pa se je osnoval čisto nov senat, kateremu je g. predsednik sam predsedoval. Dijaki so dobili tedaj svojo kazen, toda kdo bo kaznoval profesorja, ki v šoli vganja šale s slovenskimi dijaki samo zato, ker se čutijo Slovence?

Toda profesor Gubo nij sam, ki napada Slovence. V prvem razredu tukajšnje gimnazije podučuje neki „Niedermaier“, ki še bolj, kakor Gubo, zabavlja na slovenske dijake in sploh na vse, kar je slovenskega. Ravno ko pišem te vrstice, se mi pripoveduje, da so dijaki 1. in 2. razreda tukajšnje gimnazije, kateri so sinovi tukajšnjih nemčurjev, osnovali mej soboj „deutschen verein“, in da je načelnik temu „vereinu“ sinček znanega deželne sodnije svetovalca g. Schreya — „Wie die alten sungen, so zwitschern die jungen!“

Iz Zagreba 11. maja. [Izv. dop.] Došel nam je naslednji oklic, kojega z veseljem objavimo.

Hrvati katolici! S one visine, sa koje se osamnaest stoljeća po stalnih i za svih promjena svjetskih događaja nepomičnih načelih duševnim carstvom upravlja, bješe prošle godine dne 30. rujna izdana vele znamenita izjava, namienjena iztoku a ponapose celomu Slovinstvu.

Iztok, odkle je čovječanstvu novo svjetlo sinulo, gdje je plodno sjeme današnje kršćanske prosvjete niknulo, za naših se dana poslije dugovječne težke kušnje oslobadja in preporadja, a probudjen na nov život gleda na zapad što zabrinut, što pun nade.

U kolu iztočnih naroda zauzima slovinsko pleme prvo i najodličnije mjesto ne samo bro-

jem i snagom nego i položajem svojim, koj ga čini posrednikom izmedju zapada i izтока tim prikladnijim, što pojedine mu grane pružene u zapad usvojiše i duševne stečevine njegove.

Ali taj inače sgodan položaj donese Slovinstvu onu nesgodu, da je veći mu dio preuzeo u baštinu kobne posljedice one borbe za prvenstvo, koja se je za mladenačtva njegova vodila izmedju novoga i staroga Rima, pa da je nastali u crkvi prosvjeti razkol podielio slovinske narode u dvie nejednake pole, koje su se različitim razvojem crkvenih i prosvjetnih odnošaja tečajem vremena sve to više otudjivale.

Osjećaj zajedinstvena porjetla, koj se je uz duševni napredak u posljednje doba kod svih ograna Slovinstva, ojačao, mnogo je doduše one od prošlosti nasliedjene oprieke izgladio; ali pravomu, iskrenomu i trajnomu sblizenju obiju polovina može se polagano i postupice utrti put samo onda, ako mu se pro-nadje zajedničko od obiju strana jednako priznamo izhodište.

Za izhodište takovo priznava su donjele znanošću a u najnovije doba proglašena glavom katoličke crkve ona načela, koja su prvi prosvjetitelji celoga Slovinstva, sveta braća Ciril i Metod, sborom i tvorom zastupali. Ova se pako načela svadjaju u glavnom na dva: jedinstvo crkve zasnovano na stolici sv. Petra i štovanje narodnih osebina u granicah toga jedinstva.

Sjetimo se, kako je svete uspomene papa Pio IX. uzveličiv blagdan sv. Cirila i Metoda uzveličao slavje, koje se je god. 1863. po svih slovinskih zemljah slavilo na tisućogodišnju uspomenu dolazka medju Slovane prvih prosvjetitelja njihovih. A sada njegov slavni nasljednik sv. otac papa Lav XIII. uvodeći štovanje slovinskih prosvjetitelja u svukoliku katoličku crkvu i medju svekoličke narode povećava ono slavje, te onim načelom, koja su sv. Ciril i Metod zastupali, daje sveobće znamenovanje. Koliko je poimence načelo narodne osebnosti kod Slovena voljan sveti otac štovati i staviti ga pod zaštitu svete stolice, to svjedoči jasno i glasno spomenuta okružnica „Grande munus“, izdana upravo na tisućogodišnju uspomenu poslanice pape Ivana VIII. kojom se poraba slavenskoga jezika u crkvi svečano potvrđuje.

Otvoreno priznavajući sveti otac onaj uzvišeni zadatak, koj je Slovinstvu u povjesti čovječanstva pridržan, i hoteći mu dati nov dokaz svoje brige naklonosti i pažnje odluči posvetiti dne 5. srpnja tekuće godine žrtvenik sv. Cirilu i Metodu u crkvi sv. Klementa, gdje je onaj obretnik slovinskoga pisma, prvi slovinski pisac i osnivatelj slovinske književnosti zahanjen. Pa kod ove prilike želio bi sveti otac vidjeti oko sebe sakupljene čim više svoje slovinske djece.

Ova želja nadje odziva svuda kod katoličkih Slovena, te se svagdje spremaju hodočaća u Rim na 5. srpnja. Ona se takodjer živo odjeknu na obalah Adrije, Save i Drave, te je skupština odličnih hrvatskih rodoljuba iz svih društvenih slojeva, koja se uz privolu i odobrenje glave hrvatsko-slavonske crkve dne 21. travnja u stolnom gradu našem sestala, zaključila jednoglasno, da donookga hodočaća slovinske braće naše sudjeluju i katolici Hrvati posebnim odaslanstvom, koje će onom prilikom njihovu smiernu izjavu sinovlje udanosti i zahvalnosti svetomu ocu podastri; pa je pođpisani odbor odabral svojim izvršujućim organom.

Hrvati katolici! Taj odbor obraća se sada

na Vas ovim pozivom. On misli, da ne treba na široko razlagati znamenovanje svetkovine od 5. srpnja Vam, koji ste jedinstvo crkve i sinovlju odanost njezinoj glavi od svojih otaca nasliedili; da ne treba mnogo poticati na sudjelovanje kod one svetkovine članove onoga naroda, koj je od svih Slavena zapadne crkve najdalje ostao vjeran drugomu načelu zastupanu slovinskim apostoli, i kod kojega se poraba slovinskoga jezika u službi božjoj djelomice do danas sačuvala, pa koji se nije odrekao prava, da dodje opet u uživanje podpune baštine za koju su se otci njegovi nekada toli uporno borili.

Stecimo se dakle iz svih slojeva našega društva u čiem većem i odličnijem broji na 5. srpnja u Rimu, da se ondje, pod zaštitom poglavice apostolskoga sv. Petra i uz blagoslov uzvišenoga njegova nasljednika, sdručeni s ostalom braćom jedne krvi i jedne vjere, pomolimo na grobu prvoga prosvjetitelja celoga slovinskoga plemena, usrdno ga proseći, da bude zagovornikom kod Svevišnjega, neka se djelo njegovim trudom započeto a zlom kobiliedećih stoljeća prekinuto nastavi sada, kada iztoku sviće zora i kada Slovinstvo stupa novom snagom na poprište svjetske poviesti; neka se napokon sieti napose domovine naše hrvatske, koja je učenikom njegovim prognikom dala utočište u svojem krilu i s njimi djelo njegovo prigrllila.

Vi pako, koji ste zapriečeni biti učestnici hodočaća, duhom se pridružite onoj divnoj četi braće svoje, koja će Vače osjećaje nositi pred noge namjestnika Kristova, Bogu ih žrtvovati na grobovih sv. Petra i sv. Cirila, i budite revni dionici kot one svetkovine, koja će se na dan 5. srpnja po celoj domovini našoj prirediti. Budi taj dan nov korak u napried u izvajdanju veličanstvenoga u Slovinstvu djela, kojemu su početnice slovinski apostoli sv. Ciril i Metod, a koje je tolik vspreman podpomagati Lav XIII.

U Zagrebu na dan našašća sv. križa 1881. Izvršujući odbor za hodočaća u Rim: Dr. Franjo Rački s. r., kanonik i predsjednik akademije, odborski predsjednik. Dr. Š. pl. Bresztyenszky s. r. rektor sveučilišta i profesor prava, odborski podpredsjednik. Dr. K. Vojnović s. r. sveučilišni profesor. Alojzij Boroša s. r. predstojnik duvna reda sv. M. Magdalene pokornice. Dr. Andrija Jagatić, redaktor Kat. Lista, odborski bilježnik.

Domaće stvari.

— (Volitve v trgovinsko komoro.) Te volitve so javne, ker mora namreč vsak volilec volilni listek lastnoročno podpisati. Imeli bodemo torej priloznost nekoliko kontrolirati volilce, kar nam škoditi ne more. Mi bodemo v svojem listu po dokončanih volitvah razglasili nekoliko volilne „štastike“, ter slovenskemu svetu povedali imena tistih trgovcev, ki bodo nemško volili. Tako se na Češkem uže davno prakticira, in mi ne vemo, čemu da bi se tudi pri nas ne vpeljala krasna ta praksa. Kontrolorje volilnih listkov pa prosimo, da nam kmalu izroče kaj materijala!

— (Kranjski gospod Derbitsch in volitve v trgovinsko zbornico.) Iz zanesljivega vira smo zvedeli, da po Kranji berič Debeljak, ki razdeluje glasovnice za kupčijsko zbornico, glasovnice takoj nazaj jemlje rekoč: „Vsaj vi tako ne gr есте v Ljubljano volit, zato se kar podkrižajte!“ To je zopet tista stara Derbitscheva praksa! Upamo, da bode kranjski mestni zastop protestiral proti

takej debelej nesramnosti beriča Debeljaka! Kaj ima sploh gospod Derbitsch raznaševati glasovnice, ali ne vé, da se imajo po volilnem redu glasovnice izročiti županstvu?!

— (Pomiloščenje.) Mej onimi, ki so bili po priliki cesarjevičeve poroke pomiloščeni, pomiloščenih je na ljubljanskem gradu devet kaznjencev, v Bégunjah na Gorenjskem pa trije. —

— (Slovansko pevsko društvo na Dunaji) priredi soboto 14. maja na čast poroke cesarjeviča Rudolfa s kraljično Štefanijo svečanost v hôtelu „zur Stadt Wien“, (Josefstadt Lange gasse Nr. 15). Ustop bodo imeli samo udje. Slovenski pevci se uljudno prosijo, da pridejo za gotovo vsi k poslednjej vaji, ki je bodoč petek 13. maja. Ob enem se naznanja, da se vsi oni udje, ki trikrat zaporedoma brez opravičenja iz pevske vaje izostanejo, po društvenih pravilih izključijo. Odbor društva je bil primoran slednji čas več tacih udov mej temi tudi dva Slovenca izključiti.

— (Gospod Kobler) je bil, kakor smo uže poročali, obsojen, da mora plačati šestdeset goldinarjev kazni zavoljo znane svoje objave. Obravnava je bila interesantna. Predsedoval je namreč gospod predsednik Gertscher sam; gospod votant Zhuher pa se je obnašal, kakor da je tudi predsednik. Mi smo le kratek čas poslušati, a lahko smo opazili da sta gospod predsednik in omenjeni gospod votant govorila vedno v prav — živem tonu. Gospod predsednik Gertscher je bil posebno pri preprih z gospodom Svetcem vidno razburjen ter je govoril pri tem zmirom strastno ali kakor Nemeec pravi „leidenschaftlich“. Ali to je sploh v njegovej navadi, ker je nervozne narave, kakor je znano. V tistej kratkej epizodi, v katerej smo mi poslušali, opazili smo tudi tale dialog: Predsednik Gertscher: Wurde Delcot einvernommen: Svetec: Nein. Votant Zhuher (osorno): Alte Weiber haben's aber einvernommen! Pozneje se je gosp. Zhuher zopet v diskusijo podal, ter dejal Svetcu: Wir sind nicht dazu da, um ihr Geschwätz — . . . Stavka nij končal, ker se je menda vstrašil ter se zavedel, da z notarjem in deželnim poslancem na takov način tudi sodnijsk votant govoriti ne sme. Ko je gosp. Svetec povdarjal, da bi Kobler nikdar ne bil objavil stvari, če bi ne bil župan, odgovoril mu je gospod predsednik: Er hätte es auch jetzt wahrscheinlich nicht getan, wenn er dazu nicht aufgehetzt worden sein dürfte! To je lastna gospod predsednikova fraza. Gospod Svetec je ta hib takoj pariral: Das ist eine Verdächtigung, die ich zurückweise. Gospod predsednik je žugal z odvzetjem besede, ali končno je vendar nekoliko popilil svojo trditev. Obstati moramo, da je gospod predsednik vodil obravnavo prav spretno, gospoda Svetca je pustil mnogo govoriti, se ve da pa mu je pri tem izvil z diplomatičnimi svoji vprašanji marsikaj, kar nij bilo dobro za nas, ki smo s svojimi simpatijami stali na Koblerjevej strani.

— (Včerajšnje poslano) o gospodu Wittu, krojaču na kongresnem trgu, tiskalo se je kot inserat in proti volji sedanjega listovega vodstva. Ko bi se mi hoteli prepirati z vsakim krojačem, ki se mej nami nespodobno vede, potem bi morali svoj list posvetiti samo takim ljudem! Skrbelo se je, da čuvaj naših inseratov ne bode napravil več take nerednosti. Gospod Witt pa naj živi kakor hoče, vsaj v našen listu se tako nevažna osoba ne bode več na rešeto devala.

Razne vesti.

* (Število židov ali judov na Dunaji) se je v minolih desetih letih silno pomnožilo. Pri števljenju dne 31. decembra 1869 našli so jih namreč 30.000 — zadnje ljudsko štenje pak je pokazalo, da živi na Dunaji dva in sedemdeset tisoč Abrahamovih sinov!

* (Napad na kosarno.) V Chestru na Angleškem so neznani zločinci hoteli zadnjo sredo zvečer poskušati tamošnjo kosarno razstreliti. Razstrelba je vzbudila vse sosedstvo iz spanja, šli so gledat ljudje in videli, da so napastniki na zapadni strani poslopja izkopali luknjo ter vanjo dejali smodnika z gorečo nitjo. Napastniki so baje hoteli globočjo luknjo izkopati a niso imeli dosti časa, da bi zid popolnem podkopali. Pravijo, da so Fenijci izvršili napad.

* (Potres na otoku Chios) je po poročilu angleškega lista „Standarda“ stal življenje 4189 osobam, 1015 jih je ranjenih, 14 tisoč hiš razdejanih. Vsa škoda iznaša tri do štirideset milijonov goldinarjev našega denarja.

* (Rumunska krona.) Štefana Veličega, kneza moldavskega krona, za katero se več stoletij nij vedelo, je baje shranjena v muzeji Krakovskem in jo zatorej namerava rumunska vlada reklamovati. Sploh se misli, da jo bode avstrijska vlada poslala v Rumunijo z vsemi insignijami do 24. maja, kajti tedaj imata novi rumunski kralj Karel in kraljica Elizabeta biti kronana.

* (Časopisov izhaja na Angleškem) vseh skupaj 1696; v Londonu 378 v provincijah pa ostali.

* (Nemci v severni Ameriki) hočejo osnovati si nemško vseučilišče ter bodo v to svrhu pobirali doprineskov tudi po Nemškem.

* (Star orel.) Na otoku Laalandu so 15. m. m. ustrelili velicega orla, katerega raztegnene perutnice so merile 6 1/2 črevljev. Okolo vratu je imel medeno verižico z majhno škatljico. Ko so poslednjo odprli, našli so listič, na katerem je bilo v danskem jezici pisano: „Ujet ter zopet izpuščen leta 1792. N. in C. Andersen. Bötö na Falstru. Danska“.

* (Konj z očali.) Bogati lord Denman v Londonu, ki je velik prijatelj živalim, ima starega belca, katerega oči so pa oslabele. Dal je zatorej konju napraviti primerno očala in sedaj ga zopet lahko jaha vsak dan po ulicah londonskega mesta, kakor je bila uže njega stara navada.

Umrli so v Ljubljani:

5. maja: Vincenc Širel, delavec sin, 5 mes., na sv. Petra cesti št. 45.

7. maja: Marija Mihevc, delavke hči, 9 mes., v Kurje vasi št. 13, za zlatenico. — Rajmand Gradisar, delavec sin, 2 1/3 let, na Poljanskej cesti št. 18, za jetiko.

8. maja: Martin Jurkovic, dninar, 36 let, na Tržaški cesti št. 27, za jetiko. — Martin Jurković, delavec, 36 let, na Tržaški cesti št. 17, za jetiko.

9. maja: Marija Kušar, trgovca hči, 17 let, v Vegovih ulicah št. 6. — Josip Strekelj, dimnikarskega pomagala sin, 3 mes., ulice na grad št. 9.

10. maja: Marija Brandstätter, črevljarska vdova, 61 let, na Karlovski cesti št. 22. — Franca Legat, kuharica, 30 let, na Emonskej cesti št. 19, za tuberkulozo.

V deželnej bolnici:

4. maja: Janez Zatl, delavec, 57 let, za mrzlico.

5. maja: Jurij Kefer, konduktor, 46 let, za jetiko.

6. maja: Janez Kovačič, g. stač, 70 let. — Marija Zalaznik, gostija, 51 let, za jetiko.

7. maja: Marija Fink, gostija, 60 let, za jetiko.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze presrčnega sočutja mej dolgo boleznijo in pri smrti naše preljube nepozabljene hčerke

MIMICE,

kakor za obilno spremstvo na pokopališču in za mnoge prelepe vence vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno še gospodom pevcem tukajšnje čitalnice za gniljive nagrobnice izrekata najtoplejšo zahvalo

zahlujoča roditelja

Josip in Berta Kušar.

(273)

Dunajska borza 12. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	78	gld.	55	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	75	"
Zlata renta	96	"	20	"
1860 drž. posojilo	132	"	75	"
Akcije narodne banke	846	"	—	"
Kreditne akcije	359	"	80	"
London	117	"	85	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	32 1/2	"
C. kr. cekini	5	"	56	"
Državne marke	57	"	50	"

Zaloga vina.

Prav dobro dolensko vino od leta 1880 rumeno po 7 gld., rudeče po 7 gld. 50 kr., staro vino od leta 1879 rumeno ali rudeče po 8 do 9 gld. avstrijsko vedro prodaja

(268—2)

A. Cvenkelj

v Sevnici (Lichtenwald).

Naročniki naj lastno posodo poslati blagovolijo.

Restavracija

v „prvem narodnem domu“ daje se od 1. junija t. l. naprej pod dobrimi pogoji v najem. Natančnejša poročila se izvedo pri podpisnem odboru.

Novomesto, 4. maja 1881.

(261—3)

Čitalniški odbor.

Umetne

(640—39)

zobe in zobovja

postavlja po najnovejšem ameriškem sistemu v zlatu, vulkanitu ali celuloidu brez bolečin. Plombira z zlatom itd.

Zobne operacije izvršuje popolnem brez bolečin

s prijetnim mamilom

zobni zdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega mostu, v I. nadstropji.

Vino na prodaj.

Belo vino od 1880. l. gld. 11.50, 1879. l. gld. 14, 1875. l. gld. 19, rudeče vino po gld. 14, pravi slivovec gld. 42, pravi tropinovec gld. 32 prodaja po hektolitrih od ptujskega kolodvora netto kasa

J. Kravagna,

v Ptui na Stajerskem.

(265—2)

Podpisani uljudno naznanja p. n. občinstvu in čest. gostom, da je od gospe Wolfve prevzel staroznano gostilno

„pri lokomotivu“,

(po domače Mežan)

v kolodvorskej ulici in zagotavlja, da bo vedno skrbel za dobro pijačo, okusna in cena jedila, itak za čedne pasažerske sobe.

Zahvaljuje se ob enem za njemu do sedaj izkazano zaupanje v prejšnji krmi na sv. Petra cesti, priporoča se v mnogobrojno pohojevanje.

Ignacij Cenkar,

gostilničar.

(260—3)

Tuči.

11. maja:

Pri sloani: Gocken z Dunaja. — Krenn iz Leiza. — Hoffmann z Dunaja. — Stross iz Kairo. — Eichler z Dunaja. — Miloni iz Trsta. — Pri Hallét: Essinger, Blau, Rosenberg, Brunner z Dunaja. — Sorgner iz Zagreba. — Rosenfeld, Manz z Dunaja. — Treoisan iz Buje.

V najem se dá

pri sv. Križi poleg Kostanjevice nasproti župnej cerkvi kramarska prodajalnica, priročen magacin in tudi jedna soba z vso opravo; v najem se dá ta prodajalnica neoženjenemu kupčevalcu na tri leta ali tudi za več časa, če se dogovori.

Andrej Stritar,

posestnik pri sv. Križi pri Kostanjevici

(163—3)

na Dolenjskem.

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodeci

in nepresežno zoper ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdi sopo, napihnenje, kislota podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane

35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajskej cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešimovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmid; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljeno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimaajo teh znakov istinitosti, naj se zavrnejo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—39)

Ustanovljeno 1858.

Na dunajske svetovne razstavi l. 1873. odlikovano z medaljo za napredek in v Lincu s srebrno medaljo l. 1875.

Kraj za naročevanje vezene od zlata in cerkvenih paramentov.

Prečastitej duhovščini!

Štefan Berlyak,

meščan, izdelovalec cerkvenih paramentov,

priporoča se za izdelovanje vseh vrst cerkvenih del, kasul, pluvialov, baldahinov, mrtvaških prtov, oblačil za cerkvenike in ministrante, cerkvene perila, kakor tudi duhovenske obleke, abeeskih sukenj, reverend, kosmečkov itd.

Opazka:

Vezene, za katere se daje tudi tvarina, se prevzamejo za montiranje, in se bodo najskrbnejše izvršile; na vsako vprašanje se takoj odgovori. (239—2)

WIEN.

Fabrik und Niederlage: Stadt, Grünangergasse Nr. 12, vis-à-vis der Staatsschulden-Casse.

Karolina Berlyak

priporoča se za vezene od zlata in svile:

Kasule, baldahine, mrtvaške prte, štole, bandera, zastave za pevstva in veteranska društva.

Ornat se rado sprejemajo za apliciranje.